

Критерії оцінювання навчальних досягнень з предмету «Пізнаємо природу» НУШ

Визначальними в оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів з природознавства є особистісні результати пізнавальної діяльності, в яких відображаються загальнопредметні компетентності, набуті учнями в процесі навчання.

За відмінностями між обсягом і глибиною досягнутих результатів, ступенем самостійності у виконанні завдань, здатністю використовувати знання у нових ситуаціях виокремлено рівні навчальних досягнень учнів, що оцінюються за **12-бальною шкалою**.

Кожний наступний рівень вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з предмету «Пізнаємо природу» враховується:

- засвоєння на рівні вимог навчальної програми знань про об'єкти і процеси, що відбуваються в природі, сформованість понять про системи живої і неживої природи;
- правильність, науковість, логічність і доказовість викладу матеріалу, повнота розкриття понять і закономірностей, точність вживання природознавчої термінології;
- сформованість експериментальних умінь, необхідних для виконання практичних робіт, передбачених навчальною програмою;
- здатність учнів застосовувати набуті знання на практиці, ступінь самостійності відповіді
- сформованість елементарних умінь і навичок до спостережень, опису, експерименту, робота з додатковими джерелами, роботи в малій групі співробітництва

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: **початковий, середній, достатній, високий**.

Оцінювання теоретичних знань

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії навчальних досягнень учнів
I. Початковий	на 1 бал	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати і назвати окремі тіла природи і явищ, має уявлення про предмет, який вивчає
	на 2 бали	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення наукових понять
	на 3 бали	Учень(учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади окремих явищ природи, фрагментарно описує їх, спостерігає за дослідями, що їх виконують інші учні
II. Середній	на 4 бали	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих понять, фрагментарно характеризує явища природи; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості дослідження без опису їх результату

	на 5 балів	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює значущу частину навчального матеріалу на рівні тексту підручника; дає визначення окремих понять, не пояснюючи їх; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя проводить прості досліди, намагається їх пояснити
	На 6 балів	Учень (учениця) самостійно відтворює частину навчального матеріалу на рівні тексту підручника; з допомогою вчителя відповідає на окремі запитання; характеризує явища природи, у відповідях допускає помилки; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з допомогою інших учнів виконує досліди, але дати їх пояснення не може
III. Достатній	на 7 балів	Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає на окремі запитання; наводить власні приклади, розкриває властивості тіл природи, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя проводить досліди, пояснює з окремими неточностями їх суть
	на 8 балів	Учень (учениця) самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює явища та тіла живої та неживої природи, встановлює відмінності між ними; здійснює фенологічні спостереження, виконує досліди, пояснює їх суть
	на 9 балів	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу, відповідає на запитання; розв'язує стандартні пізнавальні вправи; здійснює фенологічні спостереження і робить повні записи в щоденнику спостережень, проводить досліди в школі та вдома, пояснює їх результати
IV. Високий	на 10 балів	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює матеріал, встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває суть явищ природи, узагальнює, систематизує знання на основі вивчених закономірностей та понять; регулярно здійснює фенологічні спостереження і робить записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, обґрунтовано пояснює їх результати
	на 11 балів	Учень (учениця) логічно і повно розкриває вивчений програмовий матеріал; аналізує і розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей та зображає їх схематично; усвідомлює значення охорони навколишнього середовища; ретельно виконує фенологічні спостереження, робить записи з малюнками, графіками, проводить досліди, зіставляє їх результати

	на 12 балів	Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання програмового матеріалу; виконує фенологічні спостереження, робить обґрунтовані записи, проводить експерименти, обробляє їх результати
--	----------------------------	---

Усна характеристика природного об'єкта чи явища

Бали	Критерії оцінювання усної відповіді
На 1 бал	Учень розрізняє окремі природні явища чи об'єкти
На 2 бали	Учень за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька запропонованих об'єктів
На 3 бал	Учень дає нечіткі характеристики об'єктів чи явищ; за допомогою вчителя може дати їх часткову характеристику
На 4 бали	Учень частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою вчителя
На 5 балів	Учень відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зв'язків, описує об'єкти чи явища за типовим планом
На 6 балів	Учень відтворює значну частину вивченого матеріалу відповідності з його викладом у підручнику
На 7 балів	Учень уміє вести спостереження за навколишнім середовищем.
На 8 балів	Учень застосовує здобуті знання на практиці, уміє наводити приклади взаємодії людини і природи
На 9 балів	Учень на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт пояснює причинно-наслідкові зв'язки у природі й господарстві
На 10 балів	Учень дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість природничих понять і може їх класифікувати
На 11 балів	Учень має високу ступінь самостійності відповіді. Правильність і науковість у викладенні матеріалу, повнота розкриття понять і закономірностей, точність уживання природничих термінів
На 12 балів	Учень має високу ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь. Учень досконало володіє і використовує додаткові матеріали. Відповідь логічна та послідовна присутня доказовість у викладенні матеріалу.

Природничий диктант, тестування

Бали	Критерії оцінювання диктанту, тесту Кількість запитань у диктанті як правило 12, 24 або 36
На 1 бал	Правильних відповідей відповідно 1,2,3
На 2 бали	Правильних відповідей відповідно 2,4,6
На 3 бал	Правильних відповідей відповідно 3,6,9
На 4 бали	Правильних відповідей відповідно 4,8,12
На 5 балів	Правильних відповідей відповідно 5,10,15
На 6 балів	Правильних відповідей відповідно 6,12,18
На 7 балів	Правильних відповідей відповідно 7,14,21
На 8 балів	Правильних відповідей відповідно 8,16,24
На 9 балів	Правильних відповідей відповідно 9,18,27
На 10 балів	Правильних відповідей відповідно 10,20,30
На 11 балів	Правильних відповідей відповідно 11,22,33
На 12 балів	Правильних відповідей відповідно 12,24,36

Оцінювання практичних робіт і лабораторних дослідів

Бали	Критерії оцінювання
На 1 бал	Був присутній на уроці, записав тему, мету практичної роботи, прилади і обладнання, але практичну роботу не виконав
На 2 бали	Прийшов до виконання роботи, але не зміг її виконати і оформити результати
На 3 бал	Робота виконана з дотриманням правил безпеки, але не оформлені результати роботи
На 4 бали	Виконано досліди з дотриманням правил безпеки, але оформлення роботи здійснено з помилками, висновок відсутній
На 5 балів	Практична робота виконана, проведено оформлення роботи, але в оформленні допущені помилки, не зроблені висновки
На 6 балів	Робота виконана відповідно до інструктажу, оформлена, зроблені висновки з помилками, не проведений аналіз результатів дослідження
На 7 балів	Практична робота виконана відповідно до інструктажу, правильно оформлена, зроблені вірні висновки, але без аналізів результатів роботи
На 8 балів	Практична робота виконана відповідно до інструктажу, правильно оформлена, зроблені вірні висновки, але аналіз результатів неповний
На 9 балів	Практична робота виконана відповідно до інструктажу, правильно оформлена, зроблені висновки без акцентування на значенні цих знань в життєвих ситуаціях
На 10 балів	Практична робота виконана самостійно з дотриманням всіх правил техніки безпеки. Глибокі знання з теми використані в практичній діяльності, зроблені вірні висновки
На 11 балів	Практична робота виконана самостійно з дотриманням всіх правил з техніки безпеки, висновки зроблено аргументовано, проведений аналіз отриманих результатів
На 12 балів	Практична робота виконана самостійно з дотриманням всіх правил техніки безпеки, усвідомлено використані міцні знання з теми для оформлення результатів проведеної роботи, проведено аналіз результатів дослідження

**Критерії оцінювання контрольної роботи (тематичного контролю)
діяльності учнів**

Рівні навчальних досягнень учнів	Бали	Критерії оцінювання тематичного контролю діяльності учнів
I.Початковий	1	Не всі завдання тематичного контролю опрацьовані ;відповіді неправильні
	2	Не всі завдання тематичного контролю опрацьовані ; відповіді неправильні або дуже поверхові; містять багато помилок
	3	Не всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді неправильні або дуже поверхові; містять помилок.
II.Середній	4	Всі завдання тематичного контролю опрацьовані; відповіді на суттєву кількість питань дуже стислі або поверхові;містять значну кількість помилок
	5	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на суттєву кількість питань дуже стислі або поверхові
	6	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на суттєву кількість питань дуже стислі або поверхові; містять помилки і неточності
III.Достатній	7	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на деякі питання недостатньо змістовні;
	8	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді на деякі питання недостатньо змістовні; може допускати несуттєві помилки.
	9	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані; відповіді змістовні; в цілому правильні, може допускати несуттєві помилки
IV.Високий	10	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані глибоко й ґрунтовно; містять змістовні відповіді на теоретичні питання; можуть містити до дві-три незначні неточності.
	11	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані глибоко й ґрунтовно; містять змістовні відповіді на теоретичні питання; можуть містити одну незначну неточність
	12	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані глибоко й ґрунтовно; містять змістовні відповіді на всі теоретичні питання; наведені правильні розв'язки комбінованих задач.
	12	
	12	

Критерії оцінювання контрольних робіт (тематичного контролю знань)

Для контрольної перевірки знань необхідно використовувати завдання різної форми і різних рівнів складності. Завдання для контрольної роботи мають опиратися не тільки на базові знання учнів, а й на вміння їх застосовувати. Тому необхідно включати завдання, що вимагають від учнів описувати і характеризувати, порівнювати й класифікувати, використовувати діаграми, таблиці та графіки, розв'язувати проблемні завдання. До контрольної роботи та інших видів тематичного контролю мають включатися завдання як у тестовій формі так і відкритих з короткою та розгорнутою відповіддю.

Робота на контурній карті

Бали	Критерії оцінювання
На 1 бал	Не використовуються кольорові олівці Правильно позначено 0% об'єктів заданих вчителем.
На 2 бали	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 10% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена не акуратно і не якісно.
На 3 бал	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 20% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена не акуратно і не якісно.
На 4 бали	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 30% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена не акуратно і не якісно.
На 5 балів	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 40% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена неакурратно і неякісно

На 6 балів	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 50% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена не акуратно і не якісно.
На 7 балів	Контурна карта підписана, відповідно до змісту виконаної роботи У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 60% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена не акуратно і не якісно.
На 8 балів	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 70% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.
На 9 балів	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 80% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно з невеликими зауваженнями.
На 10 балів	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 95% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.
На 11 балів	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 98% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.
На 12 балів	Контурна карта підписана, відповідно до змісту виконаної роботи. У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 100% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.

Головні вимоги до усної та писемної мови учнів

Бали	Критерії оцінювання
На 1 бал	Учень не орієнтується про що йдеться у розмові з учителем.
На 2 бали	Учень не розуміє суті поставлених завдань.
На 3 бал	Учень не розуміє суті поставлених завдань, але робить спроби виправити ситуацію.
На 4 бали	Учень не говорить на тему та в її межах, але розуміє про що йдеться.
На 5 балів	Учень не говорить на тему без допомоги вчителя. Учень не вміє висловлювати власну думку щодо теми.
На 6 балів	Учень говорить на тему та в її межах тільки з навідними питаннями вчителя. Учень вміє висловлювати власну думку щодо теми лише з допомогою вчителя.
На 7 балів	Учень говорить на тему та в її межах. Учень плугає найбільш вагомі факти та інформацію для розкриття теми та головної ідеї висловлювання. Учень вміє висловлювати власну думку з допомогою вчителя.
На 8 балів	Учень говорить на тему та в її межах. Учень обирає найбільш вагомі факти та інформацію для розкриття теми та головної ідеї висловлювання. Учень викладає матеріал логічно але не послідовно. Учень вміє висловлювати власну думку щодо теми або проблеми обговорення чітко з аргументацією без посилання на джерела інформації.
На 9 балів	Учень говорить на тему та в її межах. Учень обирає найбільш вагомі факти та інформацію для розкриття теми та головної ідеї висловлювання. Учень викладає матеріал логічно і послідовно. Учень вміє висловлювати власну думку щодо теми або проблеми обговорення чітко з аргументацією без посилання на джерела інформації.
На 10 балів	Учень говорить на тему та в її межах. Учень обирає найбільш вагомі факти та інформацію для розкриття теми та головної ідеї висловлювання. Учень викладає матеріал логічно і послідовно.

	<p>Учень будує вислови в певному стилі в залежності від цілі та ситуації. Учень відповідає чітко з додержанням пауз, наголосів та правильної інтонації. Учень вміє висловлювати власну думку щодо теми або проблеми обговорення чітко з аргументацією без посиланнями на джерела інформації. Мова учня не виразна, що досягається багатством словникового запасу, різноманіттям граматичного ряду, доцільним використанням емоційно-забарвлених можливостей мови.</p>
<p>На 11 балів</p>	<p>Учень говорить на тему та в її межах. Учень обирає найбільш вагомі факти та інформацію для розкриття теми та головної ідеї висловлювання. Учень викладає матеріал логічно і послідовно.</p> <p>Учень будує вислови в певному стилі в залежності від цілі та ситуації. Учень відповідає чітко з додержанням пауз, наголосів та правильної інтонації. Учень вміє висловлювати власну думку щодо теми або проблеми обговорення чітко з аргументацією та посиланнями на джерела інформації. Мова учня не виразна, що досягається багатством словникового запасу, різноманіттям граматичного ряду, доцільним використанням емоційно-забарвлених можливостей мови.</p>
<p>На 12 балів</p>	<p>Учень говорить на тему та в її межах. Учень обирає найбільш вагомі факти та інформацію для розкриття теми та головної ідеї висловлювання. Учень викладає матеріал логічно і послідовно.</p> <p>Учень будує вислови в певному стилі в залежності від цілі та ситуації. Учень відповідає чітко з додержанням пауз, наголосів та правильної інтонації. Учень вміє висловлювати власну думку щодо теми або проблеми обговорення чітко з аргументацією та посиланнями на джерела інформації. Мова учня виразна, що досягається багатством словникового запасу, різноманіттям граматичного ряду, доцільним використанням емоційно-забарвлених можливостей мови</p>

Вимоги щодо оцінювання таблиць

Відповідність теми

Адекватність вибору типу таблиці.

Логічність структури таблиці.

Змістовність, правильний відбір інформації, адаптованість тексту для таблиці.

Відповідність вимогам щодо оформлення.

Відповідність нормам літературної мови

Поради школярам, що до роботи з літературою

Як працювати з підручником «Пізнаємо природу»

1. Починаючи читати навчальний матеріал, викладений у параграфі, зверни увагу на вимоги до знань і вмінь, що висуваються. Вони наведені до початку тексту параграфа. Це допоможе тобі орієнтуватися в навчальному матеріалі та виокремити той, що підлягає обов'язковому засвоєнню. Завершується текст параграфа короткими висновками, в яких узагальнюється найголовніше з викладеного.
2. Кожний параграф читай двічі. Перший раз-підряд увесь матеріал, але повільно, вдумливо. Під час повторного читання записуй у зошиті всі хімічні формули та рівняння реакцій. Якщо потрібно, склади план прочитаного чи конспект матеріалу, що вивчається.
3. Навчальний матеріал вивчай послідовно, не пропускаючи параграфів, оскільки їх зміст взаємопов'язаний, кожен із них ґрунтується на попередньому.
4. Найважливіший матеріал виділено жирним шрифтом або кольором, він обов'язковий для засвоєння.
5. Уважно розглядай ілюстрації, що є в тексті. Вони несуть змістовне навантаження і залучають до засвоєння навчального матеріалу зорову пам'ять.
6. Наприкінці підручника вміщено тлумачний словничок. Звертайся до нього, аби з'ясувати незрозумілі слова.
7. До параграфів наводяться завдання для самоконтролю. Вони розміщені у порядку зростання складності. Намагайся виконувати якомога більше завдань. Самоконтроль надасть змогу переконатися, чи правильно ти розумієш початковий матеріал, чи розбираєшся в ньому і як його засвоюєш, тобто самоконтроль дозволить закріпити набуті знання, розвинути далі твоє хімічне мислення й здійснити самооцінку.
8. Якщо виникне необхідність повторити вивчене або згадати те, що забулося, звертайся до іменного і предметного покажчиків, розміщених у кінці підручника, або його змісту.

Як скласти план тексту підручника

1. Прочитай заголовок параграфа і подумай: який зміст закладено в заголовок?
2. Прочитай уважно даний параграф і постарайся виділити в ньому і зрозуміти нові терміни.
3. Розглянь і постарайся зрозуміти малюнки і частини, що відносяться до тексту.
4. Прочитай текст окремо по абзацах і визнач, про що говориться в кожному абзаці.
5. Склади план прочитаного тексту, пунктами плану можуть бути заголовки абзаців.

6. Закрий книжку, розкажи за складеним планом увесь текст, постарайся зрозуміти і запам'ятати його зміст.
7. Дай відповіді на всі питання в кінці параграфа або на запитання поставлені вчителем.

Як користуватись навчальною додатковою та довідковою літературою

1. Використовуючи навчальну, додаткову і довідкову літературу, уточніть, що вас цікавить: визначте поняття, суть законів, визначень.
2. Подумайте, де найбільша можливість одержати відповідь на питання, що цікавить вас: у підручнику, довіднику чи додатковій літературі.
3. Насамперед використайте підручник, потім — довідник, а тоді — додаткову літературу.
4. Відкриваючи книжку, не листайте її сторінок, а спершу прочитайте зміст і покажчик термінів, назв.
5. У залежності від мети використайте такі види читання: читання-перегляд, коли книжку переглядають швидко, зупиняючись на окремих сторінках, Мета такого перегляду — перше ознайомлення з книгою, одержання певного уявлення про їх зміст. Вибіркове читання, або неповне, коли читають не весь текст, а тільки потрібні місця для досягнення мети.
6. Відшукавши у книзі потрібний розділ, параграф чи сторінку, не намагайтесь обмежитись побіжним поглядом, а выпишіть потрібну для себе інформацію, прочитайте про суть поняття теорії, будови живих організмів, виділіть основне, складіть план прочитаного.

